

32003L0009

L 31/18

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

6.2.2003.

DIREKTIVA VIJEĆA 2003/9/EZ**od 27. siječnja 2003.****o uvođenju minimalnih standarda za prihvata podnositelja zahtjeva za azil**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno točku 1.(b) prvog stavka njenog članka 63,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽²⁾,uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ⁽³⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽⁴⁾,

budući da:

- (1) Zajednička je politika azila, uključujući Zajednički europski sustav azila, sastavni dio cilja Europske unije da postupno uspostavi područje slobode, sigurnosti i pravde otvoreno onima koji, silom prilika, legitimno traže zaštitu Zajednice.
- (2) Na posebnoj je sjednici u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. Europsko vijeće dogovorilo da će djelovati u smjeru uspostave Zajedničkog europskog sustava azila, na temelju potpune primjene Ženevske konvencije o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951. kako je izmijenjena Njujorškim protokolom od 31. siječnja 1967., tako osiguravajući poštivanje načela nevraćanja u zemlju ili na državno područje gdje postoji ozbiljna prijetnja osobi koja se vraća („non-refoulement”).
- (3) Zaključci iz Tamperea osiguravaju da Zajednički europski sustav azila uskoro obuhvaća zajedničke minimalne uvjete za prihvata tražitelja azila.
- (4) Uspostava minimalnih standarda za prihvata tražitelja azila je daljnji korak k europskoj politici azila.
- (5) Ova Direktiva poštuje temeljna prava i načela priznata posebno u Povelji Europske unije o temeljnim pravima. Ona posebno pokušava osigurati potpuno poštivanje ljudskog dostojanstva i promicati primjenu članka 18. navedene Povelje.
- (6) U pogledu postupanja s osobama koje potpadaju u područje primjene ove Direktive države članice imaju obaveze u skladu s instrumentima međunarodnog prava u kojima su strane, a koji zabranjuju diskriminaciju.
- (7) Trebalo bi utvrditi minimalne standarde za prihvata tražitelja azila koji će uobičajeno biti dovoljni da im se osigura razina dostojanstvenog življenja i životni uvjeti koji se mogu uspoređivati s onima u svim državama članicama.
- (8) Usklađivanje uvjeta za prihvata tražitelja azila trebalo bi pomoći ograničavanju sekundarnog kretanja tražitelja azila na koje utječe raznolikost uvjeta za njihov prihvata.
- (9) Prihvata grupa s posebnim potrebama trebalo bi biti posebno osmišljeno kako bi se zadovoljile njihove potrebe u takvoj situaciji.
- (10) Prihvata podnositelja zahtjeva koji su u pritvoru trebalo bi biti posebno osmišljeno kako bi se udovoljilo njihovim potrebama u toj situaciji.
- (11) Kako bi se osiguralo udovoljavanje minimalnim postupovnim jamstvima koja se sastoje u mogućnosti kontaktiranja organizacija ili grupa osoba koje pružaju pravnu pomoć, trebalo bi osigurati informacije o takvim organizacijama i grupama osoba.
- (12) Mogućnost zloupotrebe sustava prihвата trebalo bi ograničiti tako što će se za tražitelje azila utvrditi slučajevi kada se uvjeti za prihvata smanjuju ili potpuno ukidaju.
- (13) Treba osigurati učinkovitost nacionalnih sustava za prihvata i suradnju među državama članicama na području prihвата tražitelja azila.
- (14) Trebalo bi poticati primjerenu suradnju među nadležnim tijelima u pitanjima prihвата tražitelja azila i stoga bi trebalo promicati skladne odnose između lokalnih zajednica i centara za smještaj.
- (15) U samoj je prirodi minimalnih standarda da su države članice ovlaštene uvesti ili pridržavati se povoljnijih odredbi za državljanine trećih zemalja i osoba bez državljanstva koje zatraže međunarodnu zaštitu od dotične države članice.
- (16) U ovom su duhu države članice također pozvane da primjenjuju odredbe ove Direktive u vezi postupaka za odlučivanje o zahtjevima za oblicima zaštite koji se razlikuju od onih koji za državljanine trećih zemalja i osobe bez državljanstva proizlaze iz Ženevske konvencije.
- (17) Primjenu ove uredbe trebalo bi ocjenjivati u redovnim vremenskim razmacima.

⁽¹⁾ SL C 213 E, 31.7.2001., str. 286.⁽²⁾ Mišljenje izneseno 25. travnja 2002. (još nije objavljeno u Službenom listu).⁽³⁾ SL C 48, 21.2.2002., str. 63.⁽⁴⁾ SL C 107, 3.5.2002., str. 85.

- (18) Budući da države članice ne mogu na zadovoljavajući način postići ciljeve predloženog djelovanja, naime utvrđivanje minimalnih standarda za prihvat tražitelja azila u državama članicama, i da se oni, s obzirom na obim i učinke predloženog djelovanja, mogu bolje postići na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti kako je utvrđeno u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom razmjernosti, kao što je utvrđeno u tom članku, ova Direktiva ne ide dalje od onoga što je potrebno za postizanje tih ciljeva.
- (19) U skladu s člankom 3. Protokola o položaju Ujedinjene Kraljevine i Irske, koji je dodatak Ugovoru o Europskoj zajednici i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice, Ujedinjena Kraljevina je pismom od 18. kolovoza 2001. obavijestila o svojoj želji da sudjeluju u donošenju i primjeni ove Direktive.
- (20) U skladu s člankom 1. navedenog Protokola Irska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive. Shodno tome i ne dirajući u članak 4. prethodno spomenutog Protokola, odredbe ove Direktive ne važe za Irsku.
- (21) U skladu s člankom 1. i 2. Protokola o položaju Danske, koji je dodatak Ugovoru o Europskoj zajednici i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive i ona svojim sadržajem Dansku ne obvezuje niti Danska podliježe njenoj primjeni,
- (d) „članovi obitelji” podrazumijeva sljedeće članove obitelji podnositelja zahtjeva koji su prisutni u istoj državi članica, ako je obitelj već postojala u zemlji podrijetla:
- i. bračnog druga tražitelja azila i njegovog ili njenog nevjenčanog partnera u stabilnoj vezi, ako zakonodavstvo ili praksa dotične države članice tretira u svojim zakonima koji se odnose na strance nevjenčane parove na način koji se može usporediti s vjenčanim parovima;
  - ii. maloljetnu djecu parova iz točke i. ili podnositelja zahtjeva, pod uvjetom da nisu vjenčana i da su zavisna i bez obzira na to da li su rođena bračno ili izvanbračno ili su posvojena kako je definirano u skladu s nacionalnim pravom;
- (e) „izbjeglica” znači osoba koja ispunjava zahtjeve članka 1(A) Ženevske konvencije;
- (f) „status izbjeglice” znači status koji je država članica dala osobi koja je izbjeglica i koja je kao takva pripuštena na državno područje te države članice;
- (g) „postupci” i „žalbe” znače postupci i žalbe koje su države članice utvrdile u svom nacionalnom zakonodavstvu;
- (h) „maloljetna osoba bez pratnje” znači osobe mlađe od osamnaest godina koje dođu na državno područje država članica bez pratnje odrasle osobe koja je za njih odgovorna bilo prema zakonu ili prema običajima, i to sve dok takva osoba stvarno ne preuzme brigu o njima; ovo obuhvaća maloljetne osobe ostavljene bez pratnje nakon što su ušle na državno područje država članica;
- (i) „uvjeti prihvata” znači puni opseg mjera koje države članice daju tražiteljima azila u skladu s ovom Direktivom;
- (j) „materijalni uvjeti prihvata” znači uvjeti prihvata koji obuhvaćaju stanovanje, hranu i odjeću dane u naravi ili u obliku novčane pomoći ili u vaučerima, kao i pripomoć za svakodnevnne troškove;
- (k) „pritvor” znači ograničenje slobode tražitelja azila od strane države članice na određenom mjestu na kojem je podnositelj zahtjeva lišen slobode kretanja;
- (l) „centar za smještaj” znači bilo koje mjesto koje se koristi za skupno stanovanje tražitelja azila.

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I

SVRHA, DEFINICIJE I PODRUČJE PRIMJENE

Članak 1.

Svrha

Svrha je ove Direktive utvrđivanje minimalnih standarda za prihvat tražitelja azila u državama članicama.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive:

- (a) „Ženevska konvencija” znači Konvencija od 28. srpnja 1951. koja se odnosi na status izbjeglica, kako je izmijenjena Njujorškim protokolom od 31. siječnja 1967.;
- (b) „zahtjev za azil” znači zahtjev koji je podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva, a koji se može shvatiti kao molba državi članici za međunarodnu zaštitu, u skladu s Ženevskom konvencijom. Svaki zahtjev za međunarodnu zaštitu se smatra zahtjevom za azil, osim ako državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva izričito ne zatraži drugu vrstu zaštite koja se može zatražiti zasebno;
- (c) „podnositelj zahtjeva” ili „tražitelj azila” znači državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja je podnijela zahtjev za azil o kojem konačna odluka još nije donesena;

Članak 3.

Područje primjene

1. Ova Direktiva se primjenjuje na sve državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva koji predaju zahtjev za azil na granici ili na državnom području države članice sve dok im je dozvoljeno da ostanu na tom državnom području kao tražitelji azila, kao i za članove obitelji ako su obuhvaćeni takvim zahtjevom za azil u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

2. Ova Direktiva se ne primjenjuje u slučajevima kada je zahtjev za diplomatski ili državnog područjalni azil predan predstavništvima država članica.

3. Ova Direktiva se ne primjenjuje ako se primjenjuju odredbe Direktive Vijeća 2001/55/EC od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za davanje privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba i o mjerama za stimuliranje ravnomjernih napora među državama članicama u prihvatu takvih osoba i snošenju posljedica toga ⁽¹⁾.

4. Države članice mogu odlučiti o primjeni ove Direktive u vezi postupaka odlučivanja o zahtjevima za vrstama zaštite, a koje se razlikuju od onih koje proizlaze iz Ženevske konvencije za državljanine trećih zemalja i osobe bez državljanstva za koje se ustanovi da nisu izbjeglice.

Članak 4.

Povoljnije odredbe

Države članice mogu uvesti ili se pridržavati povoljnijih odredbi koje se odnose uvjete prihvata za tražitelje azila i druge bliske srodnike podnositelja zahtjeva koji su u istoj državi članici, ako oni ovise o njemu, ili iz humanitarnih razloga u onoj mjeri u kojoj su te odredbe u skladu s ovom Direktivom.

POGLAVLJE II

OPĆE ODREDBE O UVJETIMA PRIHVATA

Članak 5.

Informiranje

1. Države članice će, u razumnom roku koji ne prelazi petnaest dana od podnošenja njihovog zahtjeva za azil kod nadležnog tijela, informirati tražitelje azila o svim pogodnostima koje imaju i o obavezama kojima moraju udovoljiti, a koje se odnose na uvjete prihvata.

Države članice moraju osigurati da podnositelji zahtjeva dobiju informacije o organizacijama ili grupama osoba koje pružaju specifičnu pravnu pomoć i organizacijama koje bi im mogle pomoći ili informirati ih o raspoloživim uvjetima primanja, uključujući i zdravstvenu skrb.

2. Države članice moraju osigurati da informacije iz stavka 1. budu dane u pisanom obliku i, koliko je to moguće, na jeziku za koji se opravdano pretpostavlja da ga podnositelj zahtjeva razumije. Prema potrebi se ove informacije mogu dati i usmeno.

Članak 6.

Dokumentacija

1. Država članica osigurava da u roku od tri dana od podnošenja zahtjeva nadležnom tijelu podnositelj zahtjeva dobije dokument na svoje vlastito ime kojim se potvrđuje njegov/njezin status tražitelja azila ili kojim se svjedoči da je njemu/njoj dozvoljeno da ostane na državnom području te države članice sve dok njegov/njezin zahtjev čeka da bude razmatran ili se razmatra.

Ako nositelj takvog dokumenta nema slobodu kretanja po cijelom državnom području države članice ili jednom njenom dijelu, ta činjenica se mora potvrditi tim dokumentom.

2. Države članice mogu isključiti primjenu ovog članka ako je tražitelj azila u pritvoru i tijekom razmatranja zahtjeva za azil predanog na granici ili u kontekstu postupka odlučivanja o pravu podnositelja zahtjeva da na zakonit način uđe na državno područje države članice. U posebnim slučajevima, za vrijeme razmatranja zahtjeva za azil, države članice mogu podnositeljima zahtjeva dati drugi dokaz ekvivalentan dokumentu koji se spominje u stavku 1.

3. Dokument iz stavka 1. ne mora biti potvrda identiteta tražitelja azila.

4. Države članice će usvojiti potrebne mjere kako bi tražiteljima azila osigurale dokument iz stavka 1. koji mora važiti sve dok im je dopušteno da ostanu na državnom području dotične države članice ili na njejoj granici.

5. Države članice mogu tražiteljima azila dati putni dokument ako se pojave ozbiljni humanitarni razlozi koji traže njihovu prisutnost u drugoj državi.

Članak 7.

Prebivalište i sloboda kretanja

1. Tražitelji azila smiju se slobodno kretati po državnom području države članice-domaćina ili po području koje im je odredila ta država članica. To određeno područje ne smije negativno utjecati na neotuđivu sferu privatnog života i mora na zadovoljavajući način jamčiti pristup svim pogodnostima koje obuhvaća ova Direktiva.

2. Države članice mogu donijeti odluku o prebivalištu tražitelja azila zbog razloga javnog interesa, javnog reda ili, kada je to potrebno, brze obrade i učinkovitog nadzora njegovog/njenog zahtjeva.

3. Ako to bude potrebno, na primjer zbog pravnih razloga ili zbog razloga javnog reda, države članice mogu ograničiti kretanje podnositelja prijave na neko određeno mjesto u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom.

⁽¹⁾ SL L 212, 7.8.2001., str. 12.

4. Države članice mogu odrediti uvjete za materijalna primanja stvarnim prebivalištem podnositelja zahtjeva na nekom posebnom mjestu kojeg će odrediti države članice. Takva odluka, koja može biti općenite naravi, mora se donijeti pojedinačno i biti utvrđena nacionalnim zakonodavstvom.

5. Države članice moraju omogućiti podnositeljima zahtjeva izdavanje privremene dozvole za napuštanje prebivališta spomenutog u stavcima 2. i/ili 4. ili određenog državnog područja iz stavka 1. Odluke se moraju donositi pojedinačno, objektivno i nepristrano, i moraju se navesti razlozi ako su one negativne.

Podnositelj zahtjeva ne treba imati dozvolu kako bi otišao na razgovore s državnim tijelima ili sudovima ako je njegovo/njeno pojavljivanje potrebno.

6. Države članice moraju od podnositelja zahtjeva tražiti da informiraju nadležna tijela o svojoj trenutnoj adresi i moraju ta tijela što je prije moguće obavještavati o svakoj promjeni adrese.

Članak 8.

Obitelji

Države članice moraju poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se, što se više moguće, očuvalo onakvo jedinstvo obitelji kakvo postoji na njihovom državnom području, ako podnositeljima zahtjeva stanovanje osigurava dotična država članice. Takve mjere moraju se provoditi uz suglasnost tražitelja azila.

Članak 9.

Liječnički pregled

Države članice mogu zahtijevati liječnički pregled podnositelja zahtjeva iz javnozdravstvenih razloga.

Članak 10.

Školovanje i obrazovanje maloljetnih osoba

1. Države članice moraju maloljetnoj djeci tražitelja azila i maloljetnim tražiteljima azila osigurati obrazovanje pod sličnim uvjetima kao državljanima države članice-domaćina, sve do stvarnog provođenja mjere izгона njih ili njihovih roditelja. Takvo obrazovanje se može davati u centrima za smještaj.

Dotična država članica može odrediti da takav pristup mora ograničiti na državni obrazovni sustav.

Maloljetne osobe moraju biti mlađe od dobi zakonske punoljetnosti u državi članici u kojoj je podnesen ili se razmatra zahtjev za azil. Države članice ne smiju uskratiti srednjoškolsko obrazovanje samo zbog toga što je maloljetna osoba dosegla dob u kojoj se postaje punoljetan.

2. Pristup obrazovnom sustavu smije se odgađati više od tri mjeseca od datuma kada je maloljetna osoba ili su roditelji

maloljetne osobe podnijeli zahtjev za azil. Ovo se razdoblje može produljiti na godinu dana u slučaju kada se daje posebno obrazovanje kako bi se olakšao pristup obrazovnom sustavu.

3. Država članica može ponuditi druge obrazovne aranžmane ako pristup obrazovnom sustavu, kako je to navedeno u stavku 1., nije moguć zbog specifične situacije maloljetne osobe.

Članak 11.

Zapošljavanje

1. Države članice moraju odrediti vremensko razdoblje koje počinje teći s danom podnošenja zahtjeva za azil, za vrijeme kojeg podnositelj zahtjeva neće imati pristup tržištu rada.

2. Ako se prvostupanjska odluka ne donese u roku od godine dana od predaje zahtjeva za azil, a to se kašnjenje ne može pripisati podnositelju zahtjeva, države članice moraju odlučiti o uvjetima pod kojima se podnositelju zahtjeva odobrava pristup tržištu rada.

3. Pristup tržištu rada se ne smije uskraćivati za vrijeme žalbenih postupaka, ako žalba na negativnu odluku u redovnom postupku ima suspenzivno djelovanje, sve do trenutka dok se ne primi obavijest o negativnoj odluci u vezi žalbe.

4. Iz razloga koji se odnose na politiku tržišta rada države članice mogu dati prvenstvo državljanima EU i državljanima i građanima država koje su strane u sporazumu o europskom ekonomskom području, kao i državljanima trećih zemalja koji imaju legalno prebivalište.

Članak 12.

Strukovna izobrazba

Države članice mogu tražiteljima azila dozvoliti strukovnu izobrazbu bez obzira na to imaju li pristup tržištu rada ili ne.

Pristup strukovnoj izobrazbi, vezano na ugovor o radu, ovisi o obimu u kojem podnositelj zahtjeva ima pristup tržištu rada u skladu s člankom 11.

Članak 13.

Opća pravila o uvjetima materijalnih primanja i zdravstvenoj skrbi

1. Države članice moraju osigurati da su podnositelji prijave upoznati s uvjetima materijalnih primanja kada podnose zahtjev za azil.

2. Države članice moraju odrediti uvjete materijalnih primanja kako bi osigurale da životni standard bude primjeren očuvanju zdravlja podnositelja prijave i koja im mogu osigurati egzistenciju.

Države članice moraju u skladu s člankom 17. osigurati da je osiguran takav životni standard i osobama s posebnim potrebama, kao i osobama koje su u pritvoru.

3. Države članice mogu odrediti sve ili neke uvjete materijalnih primanja i zdravstvene skrbi na temelju toga da podnositelji zahtjeva nemaju dovoljno sredstava za životni standard primjeren njihovom zdravlju i osiguranje svoje egzistencije.

4. Države članice mogu od podnositelja zahtjeva tražiti da pokriju ili da sudjeluju u troškovima stvaranja uvjeta za materijalna primanja i za zdravstvenu skrb prema ovoj Direktivi, u skladu s odredbom stavka 3., ako podnositelji zahtjeva imaju dovoljno sredstava, na primjer ako su već dovoljno dugo zaposleni.

Ako se dogodi da je podnositelj zahtjeva imao dovoljno sredstava da pokrije troškove stvaranja uvjeta za materijalna primanja i zdravstvenu skrb u vrijeme kada su te temeljne potrebe bile zadovoljavane, države članice mogu zatražiti od tražitelja azila povrat uplaćenih sredstava.

5. Uvjeti materijalnih primanja mogu se osigurati u naravi ili u obliku novčane pripomoći ili vaučera, ili kao kombinacija tih načina.

Ako države članice osiguravaju uvjete materijalnih primanja u obliku novčanih pripomoći ili vaučera, njihov iznos će se utvrditi u skladu s načelima utvrđenim ovim člankom.

Članak 14.

Modaliteti uvjeta materijalnih primanja

1. Ako se stanovanje osigurava u naravi, ono obuhvaća sljedeće ili kombinaciju toga:

- (a) prostorije koje se koriste za stanovanje podnositelja zahtjeva za vrijeme razmatranja zahtjeva za azil koji je podnesen na granici;
- (b) centre za smještaj koji jamče primjereni životni standard;
- (c) privatne kuće, stanove, hotele ili druge prostorije prilagođene za stanovanje podnositelja zahtjeva.

2. Države članice moraju osigurati da je podnositeljima zahtjeva, kojima je osigurano stanovanje iz stavka 1(a), (b) i (c), osigurana i:

- (a) zaštita njihovog obiteljskog života;
- (b) mogućnost komuniciranja sa srodnicima, pravnim savjetnicima i predstavnicima visokog povjerenika za izbjeglice Ujedinjenih naroda (UNHCR) i nevladinih organizacija (NVO-a) koje priznaju države članice.

Države članice moraju posebnu pažnju obratiti na sprječavanje napada u prostorijama i centrima za smještaj koji su navedeni u stavku 1(a) i (b).

3. Države članice moraju prema potrebi osigurati smještaj maloljetne djece podnositelja zahtjeva ili maloljetnih podnositelja zahtjeva zajedno s njihovim roditeljima ili s odraslim članom obitelji koji je za njih odgovoran bilo prema zakonu ili prema običajima.

4. Države članice moraju osigurati da će se premještaji podnositelja zahtjeva iz jednog stambenog objekta u drugi vršiti samo ako je to potrebno. Države članice moraju podnositeljima zahtjeva osigurati mogućnost da svoje pravne savjetnike obavijeste o takvom premještaju i svojoj novoj adresi.

5. Osobe koje rade u centrima za smještaj moraju biti odgovarajuće obučene i obavezane na čuvanje tajne o svim informacijama koje dobiju tijekom svog rada, kako je to definirano u nacionalnom zakonodavstvu.

6. Države članice mogu podnositelje prijave uključiti u upravljanje materijalnim resursima i nematerijalnim aspektima života u centru kroz savjetodavni odbor ili vijeće koje predstavlja stanovnike.

7. Pravnim savjetnicima ili savjetodavnim osobama tražitelja azila te predstavnicima visokog povjerenika za izbjeglice Ujedinjenih naroda (UNHCR) i nevladinih organizacija (NVO-a) koje priznaju države članice mora se dozvoliti pristup centrima za smještaj i drugim objektima za stanovanje kako bi se pomoglo spomenutim tražiteljima azila. Ograničenja takvog pristupa mogu se odrediti samo zbog koji se odnose na sigurnost centara i objekata te na tražitelja azila.

8. Države članice mogu izuzetno odrediti modalitete uvjeta materijalnih primanja koji se razlikuju od onih iz ovog članka, tijekom nekog razumnog vremenskog razdoblja koje mora biti što je moguće kraće:

- ako je potrebna početna ocjena posebnih potreba podnositelja zahtjeva,
- ako se uvjeti materijalnih primanja, prema ovom članku, ne mogu osigurati na izvjesnom geografskom području,
- ako su stambeni kapaciteti, koji su normalno raspoloživi, privremeno zauzeti,
- ako je tražitelj azila pritvoren ili zatvoren u graničnoj postaji.

U svakom slučaju ovi različiti uvjeti moraju zadovoljavati osnovne potrebe.

Članak 15.

Zdravstvena skrb

1. Države članice moraju jamčiti da podnositelji zahtjeva dobivaju potrebnu zdravstvenu skrb koja kao minimum obuhvaća zbrinjavanje u hitnim slučajevima i osnovno liječenje bolesti.

2. Države članice moraju podnositeljima zahtjeva s posebnim potrebama osigurati potrebnu medicinsku i drugu pomoć.

POGLAVLJE III

SMANJENJE ILI UKIDANJE UVJETA PRIHVATA

Članak 16.

Smanjenje ili ukidanje uvjeta prihvata

1. Države članice mogu smanjiti ili ukinuti uvjete primanja u sljedećim slučajevima:

(a) kada tražitelj azila:

- napusti prebivalište koje mu je odredilo nadležno tijelo, a da ga o tome ne obavijesti ili ga napusti bez dozvole, ako se to traži, ili
- ne izvršava svoje dužnosti u pogledu javljanja, davanja informacija ili osobnog pojavljivanja na razgovorima vezanim uz postupak odobrenja azila unutar nekog razumnog razdoblja utvrđenog nacionalnim zakonodavstvom, ili
- je već podnio zahtjev u istoj državi članici.

Kada se podnositelj zahtjeva nađe ili se dobrovoljno javi nadležnom tijelu mora se donijeti dobro obrazložena odluka o nastavku davanja nekih ili svih uvjeta primanja;

(b) ako je podnositelj zahtjeva skrivao izvore financiranja i stoga se neopravdano koristio uvjetima za materijalna primanja.

Ako se dogodi da je podnositelj zahtjeva imao dovoljno sredstava za pokrivanje uvjeta materijalnih primanja i zdravstvene skrbi u vrijeme kada su te temeljne potrebe bile pokrивane, države članice mogu od tražitelja azila zatražiti povrat uplaćenih sredstava.

2. Države članice mogu odbiti uvjete u slučajevima kada tražitelj azila ne uspije dokazati da je zahtjev za azil podnesen čim je to bilo moguće nakon njegovog dolaska u tu državu članicu.

3. Države članice mogu odrediti sankcije koje se primjenjuju u slučajevima ozbiljnih kršenja pravila u centrima za smještaj i u slučajevima ozbiljnog nasilnog ponašanja.

4. Odluke za smanjenje, ukidanje ili odbijanje uvjeta primanja ili o sankcijama iz stavaka 1., 2. i 3. moraju se

donositi pojedinačno, objektivno i nepristrano, a treba navesti i razloge. Odluke će se zasnivati na pojedinačnoj situaciji u kojoj se dotična osoba nalazi, posebno u pogledu osoba obuhvaćenih člankom 17., uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti. Države članice moraju u svim okolnostima osigurati mogućnost pružanja hitne zdravstvene skrbi.

5. Države članice moraju osigurati da se uvjeti materijalnih primanja neće ukinuti niti smanjiti prije donošenja negativne odluke.

POGLAVLJE IV.

ODREDBE O OSOBAMA S POSEBNIM POTREBAMA

Članak 17.

Opće načelo

1. Države članice moraju uzeti u obzir specifičnu situaciju osjetljivih kategorija osoba kao što su maloljetne osobe, maloljetne osobe bez pratnje, invalidne osobe, osobe poodmakle dobi, trudnice, samohrani roditelji s maloljetnom djecom i osobe koje su bile podvrgnute mučenju, silovanju ili drugim oblicima ozbiljnog psihološkog, fizičkog ili spolnog nasilja, provodeći u nacionalnom zakonodavstvu odredbe Poglavlja II. koje se odnose na uvjete materijalnih primanja i na zdravstvenu skrb.

2. Stavak 1. se primjenjuje samo na osobe za koje se ustanovi da imaju posebne potrebe nakon što je njihova situacija pojedinačno ocijenjena.

Članak 18.

Maloljetne osobe

1. Najvažniji razlog kojim će se voditi države članice u primjeni odredbi ove Direktive, a koje se tiču maloljetnih osoba, bit će ono što je u najboljem interesu djece.

2. Države članice moraju omogućiti rehabilitaciju maloljetnih osoba koje su bile žrtve bilo kojeg oblika zlostavljanja, zanemarivanja, eksploatacije, mučenja ili okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja, ili koje su pretrpjele oružane sukobe i osigurati im pružanje odgovarajuće mentalne zdravstvene skrbi i stručnog savjetovanja, ako je to potrebno.

Članak 19.

Maloljetne osobe bez pratnje

1. Države članice moraju, što je prije moguće, poduzeti mjere kako bi omogućile da skrbnici zastupaju maloljetne osobe u skladu sa zakonom ili, ako je potrebno, da ih zastupaju organizacije koje su odgovorne za skrb i dobrobit maloljetnih osoba, ili osigurati bilo kakav drugi primjereni način zastupanja. Odgovarajuća tijela moraju provoditi redovna ocjenjivanja.

2. Od trenutka kada su puštene na državno područje do trenutka kada budu morale napustiti državu članicu-domaćina u kojoj je zahtjev za azil podnesen ili se razmatra, maloljetne osobe bez pratnje koje su podnijele zahtjev za azil bit će smještene:

- (a) s odraslim srodnicima;
- (b) kod obitelji koja ih je posvojila;
- (c) u centrima za smještaj s posebnim sadržajima za maloljetne osobe;
- (d) u neku drugu vrstu smještaja prikladnu za maloljetne osobe.

Države članice mogu staviti maloljetne osobe bez pratnje stare 16 ili više godina u centre za smještaj odraslih tražitelja azila.

Koliko je to moguće, braću i sestre treba držati zajedno, uzimajući u obzir ono što je najbolje za dotičnu maloljetnu osobu i, posebno, njenu dob i stupanj zrelosti. Promjene prebivališta maloljetnih osoba bez pratnje moraju biti ograničene na minimum.

3. Države članice, štiteći interese maloljetne osobe bez pratnje, moraju nastojati pronaći članove njene obitelji što je prije moguće. U slučajevima kada postoji opasnost po život ili integritet maloljetne osobe i njenih bliskih srodnika, posebno ako su ostali u zemlji podrijetla, mora se paziti da se prikupljanje, obrada i kruženje informacija o tim osobama vrši prema načelima povjerljivosti informacija, kao bi se izbjeglo ugrožavanje njihove sigurnosti.

4. Oni koji rade s maloljetnim osobama bez pratnje moraju imati ili dobiti odgovarajuću izobrazbu o njihovim potrebama, i mora ih se obavezati na čuvanje tajnosti svih informacija koje su dobile tijekom svog rada, kako je to definirano u nacionalnom zakonodavstvu.

Članak 20.

Žrtve mučenja i nasilja

Države članice moraju osigurati da, ako je potrebno, osobe koje su bile povrgnute mučenju, silovanju ili drugim ozbiljnim djelima nasilja, imaju tretman koji je potreban kod ozljeda nastalih prethodno spomenutim djelima

POGLAVLJE V.

ŽALBE

Članak 21.

Žalbe

1. Države članice moraju osigurati da na negativne odluke u vezi odobravanja potpora prema ovoj Direktivi ili na odluke koje se donose prema članku 7., koje pojedinačno utječu na tražitelje azila, postoji mogućnost žalbe u okviru postupaka utvrđenih nacionalnim zakonodavstvom. Barem u zadnjem

stupnju odlučivanja mora postojati mogućnost žalbe ili ponovnog razmatranja pred pravosudnim tijelom

2. Postupke za dobivanje pravne pomoći u takvim slučajevima treba utvrditi u nacionalnom zakonodavstvu.

POGLAVLJE VI.

POSTUPCI ZA POBOLJŠANJE UČINKOVITOSTI SUSTAVA PRIMANJA

Članak 22.

Suradnja

Države članice moraju redovno obavještavati Komisiju o broju osoba, podijeljenih po starosti i spolu, koje su obuhvaćene uvjetima primanja i davati potpune informacije o vrsti, obliku i formi dokumenata koji se daju u skladu s člankom 6.

Članak 23.

Sustav vođenja, nadzora i kontrole

Uz dužno poštivanje svoje ustavne strukture, države članice moraju osigurati uspostavu primjerenog vođenja, nadzora i kontrole razine uvjeta prihvat.

Članak 24.

Osoblje i resursi

1. Države članice moraju poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurale da tijela i druge organizacije, koje provode ovu Direktivu, imaju potrebnu osnovnu izobrazbu u pogledu potreba muških i ženskih podnositelja zahtjeva.

2. Države članice moraju izdvojiti potrebne resurse vezano na nacionalne propise donesene u svrhu provedbe ove Direktive.

POGLAVLJE VII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

Izvjestaji

Komisija će izvijestiti Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Direktive do 6. kolovoza 2006. i predložiti će sve potrebne izmjene.

Države članice moraju Komisiji poslati sve informacije koje su prikladne za sastavljanje izvještaja, uključujući i statističke podatke koji se moraju dati do 6. veljače 2006. u skladu s člankom 22.

Nakon podnošenja izvještaja, Komisija mora izvještavati Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Direktive barem svakih pet godina.

Članak 26.**Prenošenje u nacionalno zakonodavstvo**

1. Države članice moraju donijeti potrebne zakone i druge propise do 6. veljače 2005. kako bi se udovoljilo ovoj Direktivi. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kad države članice budu donosile ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine takvog upućivanja predvidjet će države članice.

2. Države članice će Komisiji dostaviti tekst odredaba nacionalnog prava koji će donijeti u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 27.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu na dan njene objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 28.**Upućivanje**

Ova Direktiva je upućena državama članicama u skladu s Ugovorom o osnivanju Europske unije.

Sastavljeno u Bruxellesu 27. siječnja 2003.

Za Vijeće

Predsjednik

G. PAPANDREOU